

**Keskkonnaministri määruse
„Põlva maakonna hävinud looduse üksikobjektide kaitse alt väljaarvamine”
SELETUSKIRI**

1. Sissejuhatus

Keskkonnaministri määrus „Põlva maakonna hävinud looduse üksikobjektide kaitse alt väljaarvamine” on ette valmistatud looduskaitseaduse § 10 lõike 6 alusel.

Eelnõukohase määrusega arvatakse kaitse alt välja kaheksa Põlva maakonnas asuvat üksikobjekti, mis on hävinud. Vastavate objektide kaitse alla võtmise otsuste kehtetuks tunnistamisel kohaldatakse looduskaitseaduse § 13 lõike 1 kohast menetlusvormi.

Eelnõu on koostanud Keskkonnameti kaitse planeerimise büroo kaitse planeerimise spetsialist Reet Reiman (tel 680 7910, e-post reet.reiman@keskkonnaamet.ee). Eelnõu looduskaitseadusele vastavust ja seletuskirja nõuetekohast vormistust on kontrollinud Keskkonnaameti kaitse planeerimise büroo juhtivspetsialist Eleri Laidma (tel 680 7911, e-post eleri.laidma@keskkonnaamet.ee). Eelnõu õigusekspertiisi on teinud Keskkonnaameti üldosakonna jurist Maiu Paloots (tel 730 2244, maiu.paloots@keskkonnaamet.ee) ja keeleliselt on toimetanud Siiri Soidro (tel 640 9308, e-post siiri.soidro@tlu.ee). Objektide seisundit ja olemasolu on hinnanud Urmas Roht, Margit Turb ja Reet Reiman.

2. Eelnõu sisu, kaitse alt välja arvamise põhjendus

Määruses käsitletud objektid on kaitse alla võetud enne Eesti Vabariigi taasiseseisvumist asjaomase ametiasutuse otsuse või käskkirjaga. Eesti Vabariigi taasiseseisvumise järel võeti kõik seni kaitse all olnud objektid riikliku kaitse alla. Tulenevalt Ülemnõukogu 23. veebruari 1990. a otsuse „Eesti NSV seaduse „Eesti looduse kaitse kohta” kehtestamine” punktist 4 laieneb alates 15. märtsist 1990. a looduse kaitse ja kasutamise seotud suhetele, mis on tekkinud enne 15. märtsi 1990. a, Eesti NSV seaduse „Eesti looduse kaitse kohta” kehtivus. 9. juulil 1994. a jõustunud kaitstavate loodusobjektide seaduse § 30 lõige 6 sätestas, et kõik enne nimetatud seaduse jõustumist moodustatud kaitsealade ja kaitstavate looduse üksikobjektide kaitseks kehtestatud kaitse-eeskirjad ja kaitsekord jäävad kehtima kuni nimetatud seadusega sätestatud korras uue kaitse-eeskirja rakendamiseni niivõrd, kui võrd need ei ole kehtiva seadusega vastuolus. Sisuliselt sama regulatsiooni seab ka kehtiva looduskaitseaduse § 91 lõige 1: „Enne selle seaduse jõustumist kehtestatud kaitse-eeskirjad ja kaitsekord jäävad kehtima, kuni nimetatud seaduse alusel uue korra kehtestamiseni või kaitsekorra kehtetuks tunnistamiseni”. Vastavalt looduskaitseaduse § 13 lõikele 1 kohaldatakse loodusobjekti kaitse alla võtmise otsuse kehtetuks tunnistamisel seaduse §-des 8 ja 9 loodusobjekti kaitse alla võtmise kohta sätestatud. Looduskaitseaduse § 10 lõike 6 kohaselt võtab looduse üksikobjekti kaitse alla keskkonnaminister ja lähtudes eeltoodust ja haldusmenetluse seaduse § 68 lõikest 2 tunnistab senise kaitse-eeskirja või kaitsekorra kehtetuks samuti keskkonnaminister. Kehtetuks tunnistatakse kõik määruses nimetatud kaitse alt väljaarvatavate üksikobjektide kaitse alla võtmist puudutavate otsuste vastavad osad.

Tabel 1. Kaitse alt väljaarvamise põhjendused

Nr	Objekt	Asukoht	Põhjus
1.	Amuuri korgipuu KLO4001224	Räpina linn	Puu murdus 2006. aastal.
2.	Koolma tamm KLO4000372	Veriora vald Koolma küla	Puu murdus 2000. aastal. 2016. aasta seisuga on alles ainult pehkinud tüügas.
3.	Kuku tamm KLO4000405	Kanepi vald Karste küla	Puu on mitu korda põlenud. 2016. aasta seisuga on alles ainult pehkinud känd. Kuigi tegemist on hiiekohaga, on looduskaitseobjektina kaitse alla võetud tamm, mida tegelikult enam alles ei ole. Koht jääb kaitse alla muinsuskaitseobjektina.
4.	Kübara kattai KLO4000743	Veriora vald Väike-Veerksu küla	2015. aasta seisuga on puu kuivanud ja murdunud.
5.	Paberivabriku saar KLO4001247	Räpina linn	Puu murdus 2010. aasta suvel tormiga.
6.	Tamme talu pärn KLO4000742	Mooste vald Suuremetsa küla	Puu murdus 02.07.2011.
7.	Tuttuga pettai KLO4000847	Orava vald Suuremetsa küla	2015. aasta suvel murdus latv ehk tutt. Tüveosa on veel püsti, kuid kuna puu on kaitse alla võetud dekoratiivse ladva (tutt) pärast, ei ole tüveosa edaspidine kaitse all hoidmine põhjendatud.
8.	Varbuse hall pähklipuu KLO4001222	Kanepi vald Varbuse küla	H. Relve ja U. Roht on varem hinnanud puu seisundit väga halvaks. Ettepaneku puu kaitse alt välja arvata on teinud H. Relve oma 2000. aasta raamatus „Põlispuid”. 2016. aasta seisuga on puu täiesti kuivanud ja osaliselt murdunud.

Eelnõu kohaselt on määruses käsitletavaid kaitsealuseid üksikobjekte 8, neist 7 asub eramaal ja 1 riigimaal.

3. Menetluse kirjeldus

Looduskaitseseaduse §-s 9 sätestatud menetluse käigus saadeti 2010. aastal kuuetele asjasse puutuvale kinnisasja omanikule, Põlva Maavalitsusele, RMK-le ning Kanepi, Veriora, Räpina, Põlva ja Kõlleste Vallavalitsusele teade tähtkirjaga. Kiri sisaldas teadet, et kui pretensioone ega ettepanekuid ei esitata, loetakse, et kinnisasja omanik on määruse eelnõu kooskõlastanud. Teade sisaldas ka infot, et avalikku arutelu ei toimu juhul, kui avaliku väljapaneku kestel ei tehta sellesisulist ettepanekut.

Määruse eelnõu esimene avalik väljapanek toimus 15. septembrist 4. oktoobrini 2010. a Keskkonnaameti Räpina kontoris ning asukohajärgsetes kohalikes omavalitsustes. Teade

eelnõu avaliku väljapaneku kohta ilmus ametlikus väljaandes Ametlikud Teadaanded (10. septembril 2010), üleriigilises ajalehes Postimees (14. septembril 2010) ja kohalikus ajalehes Koit (14. septembril 2010). Avalikku arutelu ei toimunud.

Avalikustamise ajal teatati, et murdunud on Paberivabriku saar Räpina linnas. Puu lisati kaitse alt välja arvatavate objektide nimekirja.

Looduskaitseaduse § 91 lõike 18 järgi tuleb korraldada uus avalik väljapanek, kui looduskaitseaduse § 9 lõike 1 alusel algatatud pooleli oleva kaitse alla võtmise menetluse avalik väljapanek on toimunud rohkem kui kaks aastat enne 1. maid 2013. a või kui menetluse ajal on asjaolud muutunud. Eelmisest avalikust väljapanekust on möödas rohkem kui kaks aastat.

Määruse teine avalik väljapanek toimus 17. novembrist 1. detsembrini 2017 Keskkonnaameti Räpina kontoris. Teade eelnõu avaliku väljapaneku kohta ilmus ametlikus väljaandes Ametlikud Teadaanded (15. novembril 2017), üleriigilises ajalehes SL Õhtuleht (17. novembril 2017), kohalikus ajalehes Koit (16. novembril 2017) ja Keskkonnaameti kodulehel. Avalikku arutelu ei toimunud. Avalikustamise perioodil ühtegi ettepanekut ei esitatud.

4. Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele

Euroopa Liidu õigus ei reguleeri otseselt määruse eelnõus käsitletud küsimusi.

5. Määruse mõju ja rakendamiseks vajalikud kulutused

Maamaksuseaduse § 4 lõike 2 kohaselt makstakse piiranguvõõndis maamaksu vastavalt Vabariigi Valitsuse otsusele 50% maksumäärast. Sellega korrigeeritakse valdade eelarvesse laekuva ja riigi eelarvest kompenseerimist vajava maamaksu suurust. Kuna määrusega arvatakse nimetatud objektid kaitse alt välja, siis edaspidi maksavad nende kinnistute omanikud maamaksu vastavalt üldisele korrale. Määruse jõustumisel jääb maamaksutulu muutus kohalikel omavalitsustel alla 3 euro.

6. Määruse jõustumine

Määrus jõustub kümnendal päeval pärast Riigi Teatajas avaldamist.

7. Määruse vaidlustamine

Käesoleva määruse üldkorraldusele ehk haldusakti tunnustele vastavat osa on võimalik vaidlustada, esitades halduskohtumenetluse seadustikus sätestatud korras kaebuse halduskohtusse. Määruses on üldkorralduse regulatsioon suunatud asja (kinnistu) avalik-õigusliku seisundi muutmisele, hõlmates eelkõige asja kasutamist ja käsutamist reguleerivaid sätteid. Seega vastavad määruses üldkorralduse tunnustele sätted, millest tulenevad kinnisasja omanikule või valdajale õigused ja kohustused on konkreetse kinnisasjaga tihedalt seotud ning puudutavad kinnisasja kasutamist või käsutamist. Halduskohtumenetluse seadustiku § 46 lõike 1 kohaselt võib tühistamiskaebuse esitada 30 päeva jooksul kaebajale haldusakti teatavaks

tegemisest arvates ja sama paragrahvi lõike 5 kohaselt kaebuse haldusakti õigusvastasuse kindlakstegemiseks kolme aasta jooksul haldusakti andmisest arvates.

8. Eelnõu kooskõlastamine

Eelnõu kooskõlastatati teiste ministeeriumidega eelnõude infosüsteemi EIS kaudu. Maaeluministeerium kooskõlastas eelnõu, ülejäänud ministeeriumid kooskõlastasid vaikimisi. Vabariigi Valitsuse reglemendi § 7 lõike 4 kohaselt, kui kooskõlastaja ei ole sama paragrahvi lõigetes 1–3 sätestatud tähtaja jooksul eelnõu kooskõlastanud või jätnud seda põhjendatult kooskõlastamata, loetakse eelnõu kooskõlastatuks.